

*Данілов Артем Іванович*

аспірант 3-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції  
Національного університету «Одеська юридична академія»

## **ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИЗНАЧЕННЯ АРБІТРАЖНИХ КЕРУЮЧИХ У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО**

Згідно з ч. 1 ст. 114 Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” (далі – Закон про банкрутство) кандидатура арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) (далі – АК) для виконання повноважень розпорядника майна визначається судом самостійно із застосуванням автоматизованої системи з числа осіб, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів) України [1]. Спеціальна процедура призначення АК у справу про банкрутство є важливою гарантією забезпечення незалежності та неупередженості АК, на якого законом покладено обов’язок організувати справедливий розподіл конкурсної (ліквідаційної) маси боржника серед кредиторів на принципах черговості та пропорційності та забезпечити баланс їх інтересів. Існуючий порядок призначення АК у справу про банкрутство передбачає визначення кандидата із використанням автоматизованої системи, що є невід’ємною підсистемою автоматизованої системи документообігу суду. Як зазначено в п.п. 1.5. Положення про автоматизовану систему з відбору кандидатів на призначення арбітражного керуючого у справах про банкрутство, затвердженого постановою Пленуму Вищого господарського суду України від 14.07.2016 р. № 8, метою функціонування автоматизованої системи є об’єктивний та неупереджений відбір кандидатів на призначення господарським судом арбітражного керуючого [2]. Слід відмітити як позитив автоматизацію процесу відбору кандидатів на призначення АК у справу про банкрутство, оскільки вказаною процедурою виключається людський фактор та відповідно значно мінімізуються корупційні ризики, пов’язані з визначенням тієї чи іншої кандидатури АК господарським судом. Разом з тим слід зауважити, що діючий порядок не в повному обсязі вирішує

проблему об'єктивного та неупередженого відбору кандидатів на призначення судом АК, оскільки виключає можливість вирішального суддівського розсуду тільки при призначенні розпорядника майна. Що ж стосується процедури призначення керуючого санацією або ліквідатора у справу про банкрутство, то слід зазначити, що згідно з абз. 6 ч. 1 ст. 114 Закону про банкрутство господарський суд не пов'язаний кандидатурами арбітражних керуючих, запропонованими комітетом кредиторів, та має право призначити арбітражного керуючого самостійно [1]. Отже діючий порядок допускає можливість вирішального суддівського розсуду при визначенні тієї чи іншої кандидатури АК для призначення керуючим санацією або ліквідатором, що закладає ризики корупційного характеру.

Також дискусійним є питання про необхідність врахування при виборі кандидатури АК таких критеріїв як: завантаженість АК, наявність попереднього досвіду роботи по спеціальності, територіальне розташування зареєстрованого офісу АК, наявність організаційно-технічних можливостей здійснення діяльності, наявність чи відсутність дисциплінарних стягнень, спеціалізація АК відповідно до сфери діяльності неплатоспроможних підприємств, на яких АК виконував свої повноваження. Існуюча судова практика виходить з того, що всі перелічені критерії оцінюються судом в разі наявності декількох кандидатур на призначення АК у справу. На протилежність такому підходу висловлюється думка про те, що наявність свідоцтва про право на здійснення діяльності АК є єдиною необхідною підставою для призначення АК у справу. Погоджуючись з вказаною позицією не можна не відмітити те, що нею не вирішується питання механізму визначення АК в разі наявності декількох конкуруючих кандидатур.

Приймаючи рішення про перехід до стадії санації або ліквідації, комітет кредиторів виходить в тому числі з професійних та особистісних якостей конкретного кандидата з числа АК, оскільки від цього багато в чому залежить ефективність реалізації санаційних або ліквідаційних заходів. Виходячи з цього, здається логічним, що саме комітет кредиторів має визначати кандидатуру керуючого санацією або ліквідатора. При цьому роль суду в призначенні керуючого санацією, ліквідатора доцільно було б обмежити перевіркою формальних вимог, додержання яких вимагає Закон (наявність свідоцтва про право на зайняття діяльністю АК, наявність договору

страхування професійних ризиків, перевірка конфлікту інтересів, відсутність непогашеної судимості, наявність відповідних організаційно-технічних умов провадження діяльності АК). Такий порядок дозволив би, з одного боку, мінімізувати ризики корупційного характеру, пов'язані з суб'єктивним розсудом суду під час визначення конкретної кандидатури АК при призначенні керуючого санацією, ліквідатора, а з іншого – задовольнити колективний інтерес кредиторів, як основних зацікавлених учасників справи про банкрутство. Крім того, видається правильним, що порядок призначення АК у справу про банкрутство має бути встановлений нормативно-правовим актом, а не постановою Пленуму Вишого господарського суду України, який за часів свого існування не був наділений нормотворчою функцією.

Прийнятий 18.10.2018 р. Верховною Радою України Кодекс України з процедур банкрутства № 8060 [3], містить багато новел, спрямованих на оптимізацію процесу призначення АК у справу про банкрутство, але наразі на сайті Верховної ради України міститься лише текст законопроекту до другого читання 16.10.2018 р., а відтак робити остаточний аналіз нової процедури призначення АК у справу про банкрутство передчасно.

Підсумовуючи викладене, слід визнати, що наявність істотних недоліків у правових положеннях, що регламентують процедуру призначення АК у справу про банкрутство створює значні проблеми у практичній діяльності суб'єктів правозастосування. З огляду на зазначене видається цілком виправданим викладення в окремому розділі Кодексу з процедур банкрутства процедури призначення АК у справу про банкрутство.

### *Список використаних джерел*

1. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [Електронний ресурс]. – 1992. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>
2. Постанова Пленуму Вишого господарського суду України «Про затвердження нової редакції Положення про автоматизовану систему з відбору кандидатів на призначення арбітражного керуючого у справах про банкрутство» [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0008600-16>

3. Кодекс України процедур банкрутства [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=63518](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63518)

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент Романадзе Л. Д.*

**Єрменчук Назар Миколайович**

студент 4-го курсу факультету адвокатури  
Національного університету «Одеська юридична академія»

## **АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДОВИХ БІРЖ В УКРАЇНІ**

В процесі глобальних інтеграційних процесів, учасником яких є українська держава (Євроінтеграція, участь в СОТ та ін.) з'явилась необхідність оптимізації міжнародних норм, стандартів та практик ведення господарської діяльності, торгівлі та перерозподілу капіталу. Складне економічне становище держави вимагає рішучих кроків державного законодавця в сфері спрощення умов для залучення іноземного капіталу, фінансового ресурсу в економіку нашої країни. Без розвинутої ринкової економічної інфраструктури та, відповідно, без належного правового регулювання правовідносин в даній сфері – ефективне залучення інвестицій є неможливим. Слід зазначити, що протягом тривалого часу одним із найважливіших елементів ринкової інфраструктури залишається біржова торгівля.

Так, для ефективної організації сучасного виробництва необхідна така система обігу товарів, послуг та капіталів, яка б відповідала потребам сучасного ринку. Саме для забезпечення безперешкодного та вільного руху капіталів, товарів та послуг створюються фондові біржі, що сприяють процесу глобальної інтеграції економіки в світове економічне співтовариство. Дієва нормативно – правова база в даному напрямку сприяє економічному збагаченню країни та ефективному розвитку ринку.

Аналізуючи тенденції розвитку фондового ринку в Україні, хотілося б зазначити, що тільки інтеграція у світовий фінансовий ринок може бути ключем до як і загального економічного зросту, збільшення інвестицій в нашу державу, так і до успішного зростання